

01 / 25

O-METING
REGIO DEAL NOARDWEST-FRYSLÂN

Gebruiksaanwijzing

Op de eerste pagina's vindt u een overzicht van alle indicatoren per programmalijn, met bijbehorende waarden. Wie meer wil weten over één van de indicatoren kan doorklikken en wordt dan verder het document in geleid, naar extra toelichting. Voor de verantwoording van onze werkwijze klikt u [hier](#).

// DOELREALISATIE VITALE ECONOMIE

	Indicator	0-meting
Structuurversterking regionale economie	Bruto binnenlands product**	9.042 mln
	Grootste sectoren*	Handel en reparatie
	Besteedbaar huishoudinkomen	€ 31.286
	Huishoudens met lage inkomensgrens*	11,1 % - 16,1 %
	Arbeidsparticipatie*	68,7%- 71,9%
	Werkloosheid*	3,2% - 3,5%
	Schooladviezen*	53% - 69%
Doorstroming van leren naar werk	Leven lang leren	13%
Toerisme en recreatie	Aantal bezoekers**	Circa 18 miljoen
	Waardering vrijetijdsvoorzieningen door inwoners	2,75 (op een schaal van 1 tot 5)
	Algemeen oordeel over toerisme	62,4%
	Waardering recreatief en toeristisch aanbod**	4,1 tot 4,6 (op een schaal van 1 tot 5)
	Uitgave bezoeker per vakantie*	€144 - €186
Mobiliteit	Reistijd woon – werkverkeer	70,5%
	Verhuisovertredingen	Persoonlijke omstandigheden

// DOELREALISATIE KWALITEIT VAN LEVEN

	Indicator	0-meting
Vitale kernen	Vertrek jongeren (excl. vestiging)	1524
	Tevredenheid met de woonomgeving	83,2%
	Tevredenheid met het leven	7,5
	Tevredenheid met voorzieningen	7,0
	Sociale cohesie	71,8%
	Ervaren eenzaamheid*	48% - 51%
	Tevredenheid met vrije tijd*	77%
	Voldoende eigen regie*	8% - 9%
	Vrijwilligerswerk	71,1%
	Ervaren gezondheid	7,5
	Levensverwachting*	81,5 jaar
	Afstand tot de basisschool*	0,7 - 0,8 km
	Afstand tot de huisarts*	1,2 - 1,5 km
	Minder ondermijning	Vertrouwen in politie
Gevoel van veiligheid buurt/wijk		67,4%
Geregistreerde misdrijven		1495
Aantal jongeren in criminaliteit		160

// DOELREALISATIE NATUURLIJK IN BALANS

	Indicator	0-meting
Landschap, landbouw en water	Kwaliteit zoetwater**	volgt
	Kwantiteit zoetwater**	
	Percentage bewoners dat positief staat tegenover Lokaal voedsel	34,4%
	Zorgen over landschap	77%
Energielandschap	Hoeveelheid duurzaam opgewekte energie*	2280 TJ

* indicator geldt voor Harlingen en Waadhoeke, dus zonder deel Leeuwarden

** bron lastig te vinden/ niet op gemeenteniveau beschikbaar/ meet niet regelmatig/ gegevens niet ontvangen

// TOELICHTING PER INDICATOR

Bruto binnenlands product

Het CBS presenteert het bruto binnenlands product op COROP-niveau, dus voor heel Noord-Fryslân. Planbureau Fryslân ontvangt van het CBS op verzoek een opsplitsing van de gegevens naar Noordoost Fryslân en Noordwest Fryslân. Deze cijfers noemen we daarom het bruto regionaal product (brp). Echter, in deze opsplitsing bestaat Noordwest Fryslân uit Noord-Fryslân zonder Noordoost Fryslân. Dit is dus Noordwest Fryslân inclusief de Waddeneilanden en Leeuwarden.

Definitie: Het brp is het eindresultaat van de productieve activiteiten van de ingezeten productie-eenheden van een regio. Deze is gelijk aan de toegevoegde waarde tegen basisprijzen van alle bedrijfsklassen samen, aangevuld met enkele transacties die niet naar bedrijfsklassen worden verdeeld.

Bruto regionaal product Noordwest Friesland

	2020	2021	2022*
	<u>mln euro</u>		
Bruto regionaal product (marktprijzen)	7 278	8 029	9 042
	<u>% volumemutaties</u>		
Bruto regionaal product	-2,4	4,8	2,3

Bron: CBS

* Voorlopige cijfers

Grootste sectoren

In Noordwest Fryslân (excl. de wijken van Leeuwarden) zijn er de meeste banen in de sector Handel en reparatie. Deze wordt gevolgd door Gezondheids- en welzijnzorg, Industrie en delfstofwinning, Zakelijke dienstverlening en Landbouw en visserij. Deze gegevens zijn niet (kosteloos) beschikbaar voor de wijken van Leeuwarden. Zie voor meer informatie op regio en/of gemeenteniveau de Monitor werk van Planbureau Fryslân: <https://www.planbureaufryslan.nl/monitoren/werk/>.

Aantal banen in economische sectoren, 2022

	Harlingen	Waadhoeke	Totaal	Aandeel van het totaal
Handel en reparatie	1.239	3.137	4.376	18%
Gezondheids- en welzijnszorg	1.239	2.508	3.747	16%
Industrie en delfstofwinning	1.085	2.503	3.588	15%
Zakelijke dienstverlening	824	1.791	2.615	11%
Landbouw en visserij	157	1.990	2.147	9%

Bron: Provincie Fryslân, bewerking Planbureau Fryslân

Besteedbaar huishoudinkomen

Het gemiddeld gestandaardiseerd huishoudinkomen is het besteedbaar inkomen waarbij rekening is gehouden met de grootte en samenstelling van de huishoudens. Voor de gemeentes Harlingen en Waadhoeke is dit € 29.900 en € 30.900 per huishouden. Dit is lager dan de provincie Fryslân (€ 31.200) en landelijk (€ 34.300). Het gemiddeld gestandaardiseerd inkomen voor de drie wijken in Leeuwarden is het hoogst in Dokkumer Ie e.o. (€ 36.900), gevolgd door Dorpen Zuid-West (€ 34.800) en Stiens e.o. (€ 32.600). De drie wijken hebben een hoger gemiddelde dan de provincie Fryslân. De wijken Dokkumer Ie e.o. en Dorpen Zuid-West hebben tevens een hoger gemiddelde dan het landelijk gemiddelde. Voor de regio Noordwest Fryslân is het gemiddeld gestandaardiseerd huishoudinkomen € 31.286 en dat ligt daarmee vrijwel op het Friese gemiddelde.

Gemiddeld gestandaardiseerd huishoudensinkomen

Bron: CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek, bewerking Planbureau Fryslân, cijfers 2021 (recentere cijfers zijn er niet voor de drie wijken van Leeuwarden)

Huishoudens met lage inkomensgrens

In veel gemeenten wordt 120% van het sociaal minimum als lage inkomensgrens gehanteerd. In 2022 ging dat in Harlingen om 16,1 procent van de huishoudens (1200 huishoudens) en in Waadhoeke om 11,1 procent van de huishoudens (2200 gezinnen). Voor Fryslân is dit percentage 12,8 en voor Nederland 12,1 procent. Deze gegevens zijn niet op wijkniveau voor Leeuwarden beschikbaar.

Bron: CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek, 2022

Arbeidsparticipatie

Bij de netto arbeidsparticipatie gaat het over het aandeel van de *werkzame* beroepsbevolking in de totale bevolking van 15 t/m 75 jaar oud. De netto arbeidsparticipatie is in Harlingen 68,7 procent en is daarmee het laagste van Fryslân. De netto arbeidsparticipatie in Waadhoeke is 71,9 procent en ligt daarmee net boven het niveau van Fryslân (71,6%). De netto arbeidsparticipatie is in Nederland 72,2 procent, dus iets hoger dan die van Fryslân.

Bron: CBS, cijfers 2022

Werkloosheid

Werkloosheid is de tegenhanger van netto arbeidsparticipatie. Het gaat om de werkloze beroepsbevolking als percentage van de potentiële beroepsbevolking, de bevolking van 15 tot 75 jaar.

De werkloosheid is in Harlingen 3,5 procent en is daarmee gelijk aan die van Fryslân en Nederland. De werkloosheid in Waadhoeke is lager, namelijk 3,2 procent.

Bron: CBS, cijfers 2022

Schooladviezen

Het schooladvies is het advies dat de basisschool op uiterlijk 1 maart van het schooljaar aan de leerling geeft over het niveau van het voorgezet onderwijs dat bij de leerling past. Dit advies wordt gegeven op basis van de leerprestaties, aanleg en ontwikkeling van de leerling. Daarna maakt de leerling de eindtoets. Als de uitslag van de eindtoets ten minste een half niveau hoger is dan het schooladvies, moet de basisschool het advies heroverwegen en kan deze dan naar boven bijstellen. In Fryslân zijn de schooladviezen gemiddeld lager en wordt het advies minder vaak naar boven bijgesteld. Al langer is er daarom aandacht voor de lagere schooladviezen in Fryslân.

In Harlingen scoort 53 procent van de leerlingen op de eindtoets hoger dan het schooladvies, in Waadhoeke gaat het zelfs om 69 procent van de leerlingen. Dat is in beide gemeenten hoger dan het Friese percentage (52%). Leerlingen worden dus systematisch onderschat. Voor Nederland geldt dat 'slechts' 38 procent van de leerlingen op de eindtoets hoger scoort dan het schooladvies.

Bron: DUO, cijfers betreffen schooljaar 2022/2023

Leven lang leren

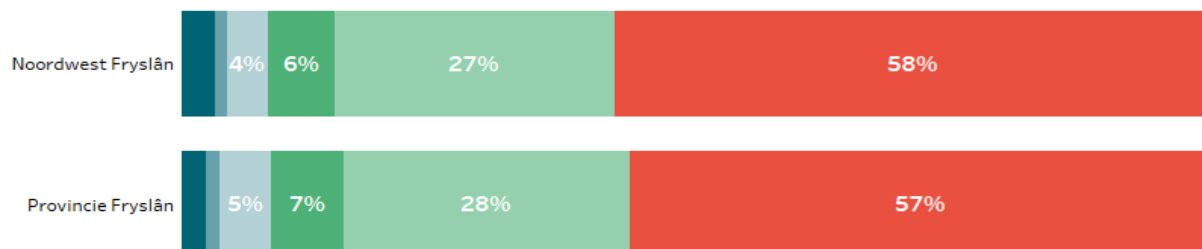
Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd hoe zij aankijken tegen werk en scholing tijdens hun carrière. Uit de resultaten blijkt dat in Noordwest-Fryslân 13 procent van de inwoners de afgelopen 12 maanden een opleiding heeft gevolgd. Dat is lager dan het Friese gemiddelde van 16 procent.

Daarnaast is er gevraagd of men op dit moment (nog) behoefte heeft aan het volgen van een opleiding of cursus. Uit de resultaten blijkt dat 42 procent wel behoefte heeft om een opleiding te volgen, dat is vrijwel gelijk aan het Friese gemiddelde. De reden die het meest wordt aangegeven voor het hebben van behoefte aan (nog) een opleiding of cursus is om zichzelf te ontwikkelen (Noordwest Fryslân 27%; Fryslân 28%).

Volgt u op dit moment of heeft u in de afgelopen 12 maanden een opleiding gevolgd?

Heeft u op dit moment behoefte aan (nog) een opleiding of cursus?

- Ja, om andere redenen, namelijk:
- Ja, om de tijd door te komen
- Ja, om mijn huidige werk beter te doen
- Ja, om mijn kansen op werk (in de toekomst) te vergroten
- Ja, om mijzelf te ontwikkelen
- Nee

Kanttekeningen:

Andere vormen van leren blijven hier buiten beschouwing terwijl deze voor met name laagopgeleiden juist vaak van toepassing zijn.

Door de filtering van de antwoorden op regioniveau is het niet mogelijk om onderscheid te maken naar opleidingsniveau. We verwachten echter dat de verschillen tussen opleidingsniveaus die te zien zijn voor heel Fryslân ook gelden voor NWF.

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Werk en inkomen')

Zie voor meer informatie de monitor Werk van Planbureau Fryslân, wendbaarheid:

<https://www.planbureaufryslan.nl/monitoren/werk/>

Aantal bezoekers

Het CBS registreert het aantal bezoekers, maar dat is niet op gemeenteniveau beschikbaar. Er wordt gewerkt aan een nachtregistratie. Deze is naar verwachting met ingang van 2025 beschikbaar.

In samenwerking hebben DataFryslân en Planbureau Fryslân veel toeristische informatie ontsloten. Op basis van telefoondata uit 2018 is het aantal bezoeken (dat is iets anders dan bezoekers) in Harlingen 6.232.638 en in Waadhoeke 11.941.086, samen ruim 18 miljoen bezoeken. Dit onderzoek wordt niet regelmatig herhaald.

Bron: DataFryslân, 2021 (<https://www.datafriesland.nl/2021/01/01/naar-fryslan/#start>)

Waardering vrijetijdsvoorzieningen door inwoners

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd hoe tevreden zij zijn met het aantal en de kwaliteit van de vrijetijdsvoorzieningen. Zij konden op zowel het aantal en de kwaliteit een cijfer van 1 tot 5 geven. Op meerdere soorten vrijetijdsvoorzieningen kon een cijfer worden gegeven. De afzonderlijke onderdelen en de bijbehorende scores staan in de tabel hieronder.

De gemiddelde waardering voor het aantal en de kwaliteit van de vrijetijdsvoorzieningen ligt in Noordwest Fryslân iets lager (gemiddeld 2,75) dan voor Fryslân (gemiddeld 2,92).

Cijfers voor kwaliteit en aantal van diverse vrijetijdsvoorzieningen, op schaal van 1 tot 5

Voorziening	Inwoners NWF		Inwoners Fryslân	
	aantal	kwaliteit	aantal	kwaliteit
Wandel en fietsvoorzieningen	3,5	3,9	3,8	4,0
Culturele voorzieningen (bioscoop, bibliotheek, theater, musea etc.)	3,0	3,2	3,0	3,4
Attracties (pretpark, dierentuin, kinderboerderij etc.)	2,0	2,5	2,0	2,5
Horeca (restaurant, café, discotheek etc.)	3,0	3,4	3,4	3,6
Culturele evenementen (festivals, concerten, iepenloftspul etc.)	2,2	2,6	2,4	2,7
Sportevenementen	2,1	2,3	2,0	2,3
Sportvoorzieningen (sportschool, voetbalveld, sporthal etc.)	2,8	3,2	2,9	3,1
Wellness mogelijkheden (sauna, massage, zonnebank etc.)	1,5	1,7	1,4	1,7
Winkelmogelijkheden (kledingwinkels, boekhandel, speelgoedwinkel etc.)	3,3	3,5	3,4	3,7
Watersportmogelijkheden	2,2	2,4	2,7	2,9
Natuurgebieden	2,8	3,5	3,4	3,9

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Vrije tijd')

Algemeen oordeel over toerisme

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd of toerisme, alles bij elkaar genomen, meer voordelen of meer nadelen heeft. Uit onderstaande tabel blijkt dat inwoners van Noordwest Fryslân iets positiever staan tegenover toerisme dan de gemiddelde Fries: 62,4 procent van de inwoners van Noordwest Fryslân ziet meer voordelen dan nadelen, voor Fryslân als geheel is dat 57,1 procent.

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Veel meer nadelen dan voordelen	1,2%	1,6%
Meer nadelen dan voordelen	3,1%	3,4%
Nadelen en voordelen zijn in balans	24,4%	29,9%
Meer voordelen dan nadelen	44,8%	43,8%
Veel meer voordelen dan nadelen	17,6%	13,3%
Weet ik niet	8,9%	8,0%

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Vrije tijd')

Waardering recreatief en toeristisch aanbod

In de eerder aangehaalde samenwerking tussen DataFryslân en Planbureau Fryslân is ook ontsloten hoe vaak bezoekers reviews achterlaten, waar ze dat doen en welk rapportcijfer ze geven. Deze gegevens zijn op gemeenteniveau bekend. In reviews (grotendeels van airbnb, maar ook van Tripadvisor, Booking en zoover) kunnen mensen beoordelingen geven op een schaal van 1 tot 5 sterren. Op basis van deze reviews kan een gemiddelde score worden berekend per gemeente. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen waardering voor een activiteit, een overnachting of een restaurant.

Op een schaal van 1 tot 5 krijgt Waadhoeke voor activiteiten een 4,6, Harlingen een 4,1 en Fryslân een 4.2.

Bron: DataFryslân, z.d. (<https://www.datafriesland.nl/2021/01/01/fryslan-op-rapport/#start>)

N.B. Problemen bij deze bron is dat er bij de gegevens geen jaartal vermeld staat. Ook wordt er niet regelmatig gemonitord.

Uitgaven bezoeker per vakantie

Als men op vakantie gaat, geeft men geld uit. De gemiddelde besteding per persoon per vakantie was in Fryslân in 2020 €272. In Waadhoeke (€144) en Harlingen (€186) lag de besteding onder het Friese gemiddelde.

Bron: Gastvrij Fryslân, 2020 (<https://gastvrijheidsmonitor.frl/bezoekers/#gemiddelde-besteding>)

Reistijd woon – werkverkeer

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd hoe belangrijk zij reistijd en afstand naar werk vinden. Inwoners van Noordwest Fryslân vinden de reistijd en afstand naar het werk iets belangrijker dan de gemiddelde Fries: 70,5 procent van de inwoners van Noordwest Fryslân tegenover 68,4 procent van de inwoners van Provincie Fryslân.

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Helemaal niet belangrijk	1,3%	0,7%
Niet belangrijk	2,5%	4,4%
Neutraal	14,0%	14,2%
Belangrijk	50,7%	49,1%
Heel belangrijk	19,8%	19,3%
Weet ik niet / n.v.t.	11,7%	12,3%

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Werk en inkomen')

Verhuisovertellingen

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2022 uitgevraagd wat voor hen de belangrijkste redenen waren om te verhuizen. Zij mochten daarbij maximaal drie antwoorden aanvinken. Bij de overwegingen om te verhuizen waren persoonlijke omstandigheden voor inwoners van Noordwest-Fryslân relatief vaak belangrijk. Studie, werk en 'dicht bij familie en vrienden' waren niet belangrijk terwijl die overwegingen voor de gemiddelde Fries wel speelden.

Bij de mensen die overwegen om te verhuizen speelt in Noordwest Fryslân gezondheid een relatief belangrijke rol. De wens om een huis te kopen of de mogelijkheid om een betaalbare woning te vinden speelt in Noordwest Fryslân een kleinere rol dan in Fryslân als geheel.

Wat waren voor u de belangrijkste reden(en) om te verhuizen?

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Vanwege persoonlijke omstandigheden (huwelijk, samenwonen, scheiding, etc.)	41,6%	30,8%
Vanwege studie	0,0%	17,8%
Vanwege werk	0,6%	7,0%
Ik wilde dicht bij familie, vrienden of kennissen wonen	0,0%	6,4%
Vanwege gezondheid (wilde kleinere woning, gelijkvloerse woning, woning zonder tuin)	2,7%	5,9%
Ik wilde dicht bij zorgvoorzieningen gaan wonen	0,0%	2,0%
Ik wilde dicht bij sport-, culturele voorzieningen en/of winkels gaan wonen	5,8%	4,2%
Ik was niet tevreden met mijn woning (grootte, kwaliteit, type)	33,8%	32,2%
Ik was niet tevreden met mijn woonomgeving	15,5%	19,2%
Ik wilde een huis kopen	5,8%	7,7%
Ik wilde weg uit de regio waar ik voorheen woonde	0,0%	4,5%
Andere reden, namelijk:	14,9%	19,9%

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om (misschien) te gaan verhuizen?

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Vanwege persoonlijke omstandigheden (huwelijk, samenwonen, scheiding, etc.)	17,5%	19,3%
Vanwege studie	1,0%	5,1%
Vanwege werk	13,2%	12,3%
Ik wil dichterbij familie, vrienden of kennissen wonen	9,8%	9,8%
Vanwege gezondheid (wil kleinere woning, gelijkvloerse woning, woning zonder tuin)	32,9%	16,8%
Ik wil dichterbij zorgvoorzieningen gaan wonen	6,4%	5,3%
Ik wilde dichterbij sport-, culturele voorzieningen en/of winkels gaan wonen	8,9%	7,9%
Ik ben niet tevreden met mijn huidige woning (grootte, kwaliteit, type)	25,6%	24,3%
Ik ben niet tevreden met mijn huidige woonomgeving	11,7%	14,7%
Ik wil een huis kopen	6,5%	15,2%
Ik wil weg uit Fryslân	0,2%	1,3%
Ik wil weg uit het Noorden	0,0%	0,5%
Ik wil wel verhuizen, maar kan (waarschijnlijk) geen geschikte woning vinden	13,2%	13,3%
Ik wil wel verhuizen, maar kan (waarschijnlijk) geen betaalbare woning vinden	7,3%	19,0%
Andere reden, namelijk:	19,5%	20,2%

Bron: Panel Fryslân, 2022 (Uitvraag 'Leefbaarheid')

Vertrek jongeren

In onderstaande tabel laat de eindstand van 2023 zien dat er meer jongeren bij zijn gekomen dan dat er zijn vertrokken. Uit Harlingen zijn 569 jongeren (leeftijd 18 tot en met 34 jaar) vertrokken, waarvan 103 naar Waadhoeke en 119 naar de drie wijken van Leeuwarden. Vanuit Harlingen hebben dus (569- 103-119=) 347 de regio verlaten. Uit Waadhoeke zijn 1066 jongeren (leeftijd 18 tot en met 34 jaar) vertrokken, waarvan 48 naar Harlingen en 31 naar de drie wijken van Leeuwarden. Vanuit Waadhoeke hebben dus (1066- 48-31=) 987 de regio verlaten. Uit de 3 wijken van Leeuwarden zijn 234 jongeren vertrokken, waarvan 44 naar Harlingen en Waadhoeke. Vanuit de drie wijken van Leeuwarden hebben dus 190 jongeren de regio Noordwest Fryslân verlaten.

	Vertrokken uit regio	Begin 2023	Eind 2023	% van gemiddelde
Harlingen	347	2.929	2.977	11,8%
Waadhoeke	987	8.527	8.655	11,5%
3 wijken Leeuwarden	190	2.667	2.675	7,1%
Totaal	1524	14.125	14.307	10,7%

Bron: bevolkingsregisters, cijfers 2023

Tevredenheid met de woonomgeving

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2022 de stelling voorgelegd: In mijn wijk of dorp is het prettig wonen. Uit de resultaten blijkt dat inwoners van Noordwest Fryslân iets meer tevreden zijn met de woonomgeving dan inwoners van Fryslân als geheel. Van de inwoners van Noordwest Fryslân was 83,2 procent het (helemaal) eens met de stelling en 2,6 procent (helemaal) oneens. Voor de provincie Fryslân was 82,1 procent van de inwoners het (helemaal) eens met de stelling en 5,4 procent (helemaal) oneens.

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Helemaal mee oneens	0,0%	0,9%
Mee oneens	2,6%	4,5%
Niet eens, niet oneens	13,1%	11,8%
Mee eens	47,9%	50,4%
Helemaal mee eens	35,3%	31,7%
Weet ik niet	1,2%	0,7%

Bron: Panel Fryslân, 2022 (Uitvraag 'Leefbaarheid')

Tevredenheid met het leven

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd hoe tevreden of ontevreden zij zijn met het leven in het algemeen. Zij konden antwoorden op een schaal van 1 tot 10.

	Gemiddelde cijfer
Noordwest Fryslân	7,5
Provincie Fryslân	7,4

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Verskil in Fryslân')

Tevredenheid met voorzieningen

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2022 uitgevraagd hoe tevreden of ontevreden zij in het algemeen zijn met de voorzieningen in hun wijk of dorp. Zij konden antwoorden op een schaal van 1 tot 10.

	Gemiddelde cijfer
Noordwest Fryslân	7,0
Provincie Fryslân	7,1

Bron: Panel Fryslân, 2022 (Uitvraag 'Leefbaarheid')

Sociale cohesie

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd of zij over het algemeen de meeste mensen te vertrouwen zijn. Uit onderstaande tabel blijkt dat de inwoners van Noordwest Fryslân iets meer vertrouwen in andere mensen hebben dan de gemiddelde Fries. Van de inwoners van Noordwest Fryslân heeft 71,8 procent vertrouwen in anderen, tegenover 65 procent voor Fryslân.

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Helemaal oneens	1,4%	2,2%
Mee oneens	8,1%	10,1%
Niet mee oneens / niet mee eens	18,4%	21,9%
Mee eens	62,9%	55,5%
Helemaal mee eens	8,9%	9,5%
Weet ik niet	0,4%	0,9%

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Verskil in Fryslân')

Ervaren eenzaamheid

Eenzaamheid is het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties. In Harlingen is 48 procent van de inwoners matig tot ernstig eenzaam. In Waadhoeke is dat 51 procent. Voor Fryslân en Nederland is het respectievelijk 47 en 49 procent. De onderlinge verschillen zijn klein, maar in Noordwest Fryslân is de ervaren eenzaamheid iets hoger dan in Fryslân. Zie voor meer informatie de monitor Welzijn van Planbureau Fryslân:

<https://www.planbureau Fryslan.nl/monitoren/welzijn-in-fryslan/>.

Bron: GGD Fryslân, 2022 (vierjaarlijkse meting)

Tevredenheid met vrije tijd

Inwoners (van 18 jaar en ouder) zijn tevreden met hun vrije tijd wanneer zij een score van 7 tot en met 10 als antwoord geven op de vraag: Kunt u op een schaal van 1 tot en met 10 aangeven in welke mate u tevreden bent met de hoeveelheid vrije tijd die u heeft?

In Waadhoeke is 77 procent van de inwoners tevreden met de vrije tijd. In Fryslân is dit 76,7 procent en in Nederland is dit 74,3 procent). Voor Harlingen ontbreekt dit percentage in de Regionale monitor brede welvaart.

Bron: CBS, Regionale monitor brede welvaart, 2023

Voldoende eigen regie

De GGD meet de eigen regie met 7 stellingen. Deze zijn 1) Ik heb controle over de dingen die me overkomen; 2) Sommige van mijn problemen kan ik met geen mogelijkheid oplossen; 3) Er is weinig dat ik kan doen om belangrijke dingen in mijn leven te veranderen; 4) Ik voel me vaak hopeloos bij het omgaan met de problemen van het leven; 5) Soms voel ik dat ik een speelbal van het leven ben; 6) Wat er in de toekomst met me gebeurt hangt voor het grootste deel van mezelf af; 7) Ik kan ongeveer alles als ik mijn zinnen er op heb gezet.

In Waadhoeke ervaart 8 procent van de inwoners onvoldoende regie. In Harlingen is dat 9 procent, gelijk aan Fryslân en Nederland.

Bron: GGD Fryslân, 2020 (vierjaarlijkse meting)

Vrijwilligerswerk

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd of zij in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk (onverplicht en onbetaald) deden in enig georganiseerd verband ten behoeve van anderen of de samenleving. Het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet ligt in Noordwest Fryslân hoger dan in Fryslân als geheel.

Regio	Percentage dat vrijwilligerswerk doet
Noordwest Fryslân	71,1%
Provincie Fryslân	62,8%

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Participatie')

Ervaren gezondheid

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 uitgevraagd welk rapportcijfer zij aan hun gezondheid zouden willen geven op een schaal van 1 tot 10. Uit de resultaten blijkt dat er weinig verschil is tussen Noordwest Fryslân en de provincie Fryslân.

Regio	Gemiddelde cijfer
Noordwest Fryslân	7,5
Provincie Fryslân	7,4

Bron: Panel Fryslân, 2024 (Uitvraag 'Gezondheid')

Levensverwachting

De gemiddelde levensverwachting bij geboorte is in Harlingen 81,4 jaar en in Waadhoeke 81,5 jaar. Dat is een fractie lager dan die van Fryslân als geheel: 81,6 jaar.

Bron: RIVM, 2018-2021

Afstand tot basisschool

De gemiddelde afstand tot een basisschool is in Harlingen 0,7 km en in Waadhoeke 0,8 km. In Fryslân is dit 0,8 km en in Nederland 0,7 km.

Bron: CBS, 2021

Afstand tot huisarts

De gemiddelde Afstand tot een huisartsenpraktijk is in Harlingen 1,2 km en in Waadhoeke 1,5 km. In Fryslân is dit 1,6 km en in Nederland 1 km.

Bron: CBS, 2021

Vertrouwen in politie

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 voorgelegd hoeveel vertrouwen zij op dit moment hebben in de politie.

Regio	Gemiddelde cijfer
Noordwest Fryslân	6,8
Provincie Fryslân	6,9

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Meedoen en vertrouwen')

Gevoel van veiligheid buurt/wijk

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2022 gevraagd in hoeverre ze zich wel eens onveilig voelen in hun buurt of wijk. In Noordwest Fryslân voelt 67,4 procent zich nooit onveilig, dat is iets meer dan in Fryslân.

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Nee, nooit	67,4%	63,7%
Ja, maar zelden	22,6%	21,8%
Ja, soms	9,6%	12,8%
Ja, vaak	0,4%	1,7%

Bron: Panel Fryslân, 2022 (Uitvraag 'Leefbaarheid')

Geregistreeerde misdrijven

Geregistreeerde misdrijven zijn misdrijven die door de politie vastgelegd zijn in een proces-verbaal van aangifte of in een ambtshalve opgemaakt proces-verbaal. Deze gegevens zijn niet op wijkniveau beschikbaar. In 2023 waren in Waadhoeke 1025 geregistreeerde misdrijven en in Harlingen 470 (voorlopige cijfers). Dat is in totaal voor Noordwest-Fryslân 1495. Per 1000 inwoners zijn dat in Waadhoeke 21,9 en in Harlingen iets meer, namelijk 28,9 misdrijven per 1000 inwoners.

Bron: CBS, 2023

Aantal jongeren in criminaliteit

Een verdachte is degene van wie voor het begin van de vervolging uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit wordt aangenomen. Daarna is deze jongere degene tegen wie de vervolging is gericht. Naast absolute aantallen worden voor de vergelijkbaarheid aantal per 10.000 inwoners weergegeven. De cijfers zijn niet beschikbaar op wijkniveau en worden dus voor Harlingen en Waadhoeke gepresenteerd.

Het aantal geregistreeerde verdachten van misdrijven tot 25 jaar (2022) was in Harlingen 40 en in Waadhoeke 110, samen 150. Dat is voor beide gemeenten 160 per 10.000 inwoners. Dat is iets lager dan in Fryslân (172 per 10.000 inwoners) en Nederland (173 per 10.000 inwoners).

Bron: CBS, 2023

Kwaliteit zoetwater

In het gebied van de regioideal zijn er drie aandachtspunten.

Ten eerste de zoetwaterbeschikbaarheid/verzilting. Door bodemdaling en zeespiegelstijging is de verwachting dat de verzilting zal toenemen. Voor een nulmeting (en het volgen van effecten van ingrepen) is dus ook de prognose relevant. De zoetwaterbeschikbaarheid (zie ook volgende indicator) is moeilijk te meten, want deze is ook afhankelijk van andere gegevens.

Ten tweede is er het probleem van de nutriënten. Dat gaat over stikstof en fosfaat die met name het gevolg zijn van mest.

Ten derde is er in het akkerbouwgebied een lokaal probleem met gewasbeschermingsmiddelen. Dit speelt met name in kleine wateren, in grote wateren zijn de concentraties zo laag door verdunning dat ze niet boven de normwaarden worden aangetroffen.

De beschikbare metingen zijn veelal niet actueel. Daarom wordt voorgesteld voor de 0-meting uit te gaan van een nieuwe watersysteemanalyse, welke in 2024 gemaakt wordt.

Bron: Wetterskip Fryslân

Kwantiteit zoetwater

Deze indicator is door Wetterskip Fryslân voorgesteld, Wetterskip Fryslân is ook de bron.

Bij nader inzien blijken deze gegevens (vooralsnog) niet beschikbaar.

Bron: Wetterskip Fryslân

Percentage bewoners dat positief staat tegenover lokaal voedsel

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2023 gevraagd of zij rekening houden met het feit of hun eten afkomstig is van een kleine, lokale ondernemer als zij dit kopen. In Noordwest Fryslân houdt 34,3 procent van de inwoners bij het kopen rekening met dit feit. Dat is meer dan gemiddeld in Fryslân (26%).

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
(Vrijwel) nooit	7,3%	11,9%
Meestal niet	16,4%	16,7%
Soms wel, soms niet	42,0%	45,4%
Meestal wel	29,1%	20,9%
(Vrijwel) altijd	5,2%	5,1%

Bron: Panel Fryslân, 2023 (Uitvraag 'Klimaat en milieu')

Zorgen over landschap

Aan de panelleden van Panel Fryslân is in 2022 gevraagd of zij bezorgd zijn over de ontwikkelingen in de natuur en het landschap van Fryslân. Van de inwoners van Noordwest Fryslân maakt 77 procent zich zorgen over het landschap. Dat is iets minder dan de 80,4 procent van alle inwoners van Fryslân.

	Noordwest Fryslân	Provincie Fryslân
Helemaal niet bezorgd	0,7%	1,6%
Niet bezorgd	9,5%	6,3%
Niet bezorgd/niet onbezorgd	12,4%	11,5%
Bezorgd	38,1%	38,8%
Heel erg bezorgd	38,9%	41,6%
Weet ik niet	0,4%	0,2%

Bron: Panel Fryslân, 2022 (Uitvraag 'Natuur en landschap')

Hoeveelheid duurzaam opgewekte energie

Voor de bepaling van de hoeveelheid opgewekte hernieuwbare energie per gemeente van een aantal technieken maken we gebruik van de totale hoeveelheid opgewekte energie per provincie of RES-regio zoals gepubliceerd door CBS. Het CBS publiceert geen gegevens per gemeente voor deze technieken i.v.m. herleidbaarheid naar individuele installaties. Daarom zijn de provinciale of regionale hoeveelheden energie over de gemeenten in de provincie of regio op basis van het opgesteld vermogen per gemeente of een andere relevante verdeelsleutel verdeeld.

	Totaal bekende hernieuwbare energie (2021) in TJ
Harlingen	1508
Waadhoeke	772
Totaal	2280

Bron: Klimaatmonitor van CBS

// VERANTWOORDING

De keuze van indicatoren

Met de regio is afgesproken dat alleen impact- en geen outputindicatoren worden opgenomen. De keuze van indicatoren is afgeleid uit de regiodeal-tekst ('schot voor de boeg') en vervolgens hebben interviews plaats gevonden waarin de keuze van indicatoren verder uitgewerkt is.

De bronnen

Een belangrijke bron voor de monitoring is Panel Fryslân. De afbakening van de regio, met drie wijken van Leeuwarden erbij, maakt dat gegevens op gemeenteniveau minder bruikbaar zijn. Planbureau Fryslân heeft een panel van circa 8.000 respondenten. Het is mogelijk de gegevens te filteren voor de regio en daarmee recht te doen aan de afbakening. Dit geldt niet voor alle indicatoren. Dan is gekozen voor een 'second best' bron, vaak op het niveau van de twee gemeenten Harlingen en Waadhoeke.

Planbureau Fryslân
Doelestraat 8a
8911 DX Leeuwarden
(058) 234 85 00
info@planbureau Fryslan.nl
www.planbureau Fryslan.nl

Planbureau Fryslân wordt gesubsidieerd door de provincie Fryslân.

COLOFON

0-meting Regio Deal Noardwest-Fryslân, is een uitgave van Planbureau Fryslân.

Auteurs

Tonny Huisink

Met medewerking van

Symen Hoekstra, Sjoerd Hoekstra, Nynke Nicolai, Karin IJsbrandy, Aletta Kalma, Marjolein Hogeveen, Baukje Postma, Sanne Wierdsma en Ymko Braaksma

Eindredactie

Stephanie Brands

Uitgave

Planbureau Fryslân